

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่องความเปลี่ยนแปลงและกระบวนการสร้างประชาธิปไตยในชนบทภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย เพื่อศึกษากระบวนการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนชนบท ในมิติเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการเคลื่อนเข้าสู่ประชาธิปไตย ผ่านปฏิบัติการทางเมืองในชีวิตประจำวันทั้งในเชิงอุดมการณ์ การปรับเปลี่ยนและการจัดวางความสัมพันธ์ใหม่ทั้งภายในและภายนอกชุมชน โดยศึกษาผ่านมุมมองทางประวัติศาสตร์ชุมชน พื้นที่ที่ใช้ศึกษาจำนวน 3 พื้นที่ ได้แก่ ชุมชนคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ซึ่งจะเป็นตัวแทนของชุมชนชนบทห่างไกลเมือง ชุมชนปากน้ำประแส อำเภอแกลง จังหวัดระยอง ซึ่งเป็นตัวแทนของชุมชนในเขตพื้นที่เมืองกึ่งชนบท และชุมชนทุ่งสุขลา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ซึ่งเป็นตัวแทนของชุมชนในพื้นที่เมือง

การศึกษาความเปลี่ยนแปลงในมุมมองทางด้านประวัติศาสตร์ของชุมชน พบว่ากระบวนการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตเกิดการเปลี่ยนจากสังคมเกษตรกรรมสู่สังคมผู้ประกอบการเป็นผู้ประกอบการที่ผลิตสู่ตลาดโดยตรง ความเปลี่ยนแปลงของชุมชนเกิดมาจากการขยายตัวของความเจริญของระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ อิทธิพลของระบบทุนนิยมที่ผ่านมาทางระบบตลาด การเข้ามาและการขยายตัวของระบบกลไกของรัฐในทุกระดับ ทรัพยากรทางธรรมชาติทั้งภายในและภายนอก สภาพภูมินิเวศของชุมชน กระบวนทัศน์และวิถีคิดในการผลิตและการค้าของผู้คนภายในท้องถิ่น ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของชุมชนใหม่บนฐานการผลิตในภาคเกษตร (พืชเศรษฐกิจ) ชุมชนเก่าบนฐานการผลิตที่หลากหลาย(เกษตรประมง การค้า) และชุมชนเก่าที่ถูกกดทับโดยรัฐและทุน เกิดการแตกตัวของกลุ่มชนชั้นที่มีความหลากหลายและขยับเลื่อนไปตามฐานทรัพยากร ต้นทุนของตนเองที่อาจกล่าวได้ว่าเป็นการปรับเปลี่ยนตำแหน่งแห่งที่ทางสังคม ทำให้ผู้คนในชนบทต่างแสวงหาโอกาสที่จะขยับเลื่อนสถานะทางด้านเศรษฐกิจของตนเองไปสู่เส้นทางที่ดีกว่า ระบบตลาดและรัฐในแทบทุกระดับตั้งแต่ระดับชาติถึงท้องถิ่นผูกโยงความสัมพันธ์ไว้กับผู้คนอย่างเหนียวแน่นในฐานะที่เป็นเครื่องมือในการต่อรองกับการดำเนินชีวิตประจำวัน ระบบตลาดได้ก่อให้เกิดความสัมพันธ์แนวระนาบในลักษณะเครือข่ายการผลิตบนฐานทรัพยากรเดียวกันและใกล้เคียงกัน กลายเป็นความสัมพันธ์หลักที่กำกับการผลิตให้เกิดการผลิตซ้ำต่อไปได้ สถาบันทางสังคมทั้งที่รูปแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ชาวบ้านสามารถใช้เป็นเครื่องมือหนุนเสริม ขยับเคลื่อนและต่อรองอยู่ในหลายระดับตั้งแต่ รัฐบาลส่วนกลาง รัฐท้องถิ่น กลุ่มนายทุนการค้า ทุนอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ การเคลื่อนไหวของประชาธิปไตยในชุมชนมีลักษณะใน 2 รูปแบบ คือ รูปแบบแรกประชาธิปไตยบนสู่ล่าง จะยึดแนวคิดประชาธิปไตยผ่านการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นและการเลือกตั้ง รูปแบบที่สอง ประชาธิปไตยล่างสู่บน โดย

เกิดจากการรวมตัวของเครือข่ายและชาวบ้านต่อรองอยู่กับอำนาจที่เป็นทางการ เพื่อปรับความสัมพันธ์ทางสังคมใหม่ การสร้างตัวตนทางเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม ผ่านการต่อรองหลายรูปแบบตั้งแต่ การให้ความร่วมมือ ต่อต้านและการให้ความเห็นทั้งต่อหน้าและลับหลัง ขณะที่ภายในโครงสร้างทางอารมณ์ความรู้สึกของผู้คนในพื้นที่ที่ทำการศึกษาด้านมิติทางเศรษฐกิจต่างมีวิถีคิดและความรู้สึกเชิงการคัดค้านคือการคำนึงถึงการแสวงหากำไรและความมั่นคงในชีวิต และการถักทอเครือข่ายทางสังคมเพื่อแสวงหาโอกาสทางเศรษฐกิจ การเมืองและสังคมให้ตนเองครอบคลุมมีช่องทางในการประกอบกิจกรรม การดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างราบรื่น มิติทางการเมืองการเลือกตั้งมีความหมายที่มากกว่าแค่การหย่อหยักรและเลือกผู้แทน หากแต่หมายถึงหลักประกันที่ในเชิงนโยบายที่คาดว่าตนเองจะได้รับ โอกาสในการประกอบการทางเศรษฐกิจ การแสดงตัวตนผ่านพื้นที่สาธารณะ กระบวนการประชาธิปไตยจึงมิใช่เป็นเพียงแค่รูปแบบเพียงอย่างเดียว หากแต่หมายถึงการเปิดโอกาสให้ผู้คนในสังคมสามารถเข้ามาแสดงความคิดเห็น ท้าทาย ต่อรอง เข้ามามีส่วนร่วม ตรวจสอบการใช้อำนาจและแสดงตัวตนทางสังคมได้อย่างมีอิสระเพื่อสร้างโอกาสในการดำเนินชีวิตประจำวัน

Abstract

This research focuses on the process of changes and democratization in the rural eastern areas in Thailand in the light of economic, social and cultural dimensions and the move to democracy throughout the city on a daily basis, both in terms of ideology modification and placement of new relationships within and outside the community. The three historical perspective communities in this study include the Klong Hin Poon community in Ban Wang Nam Yen, Sa Kaeo, representing the complete rural community, Park Nam Prasae, Rayong, representing a form of semi-urban community while the Tungsukla Sriracha, Chonburi greatly depicting the urban area.

A study of the changes in view of the history of the community has found that the changes in lifestyles was the transition from an agrarian society into social entrepreneurs, who produce market directly. These changes resulted from many factors such as the expansion of infrastructure and utilities, the influence of capitalism through the market system, the entry and expansion of the mechanisms in all levels, both internal and external natural resources, climate and ecological communities and paradigms and algorithms in the production and trading of local people's. These factors resulted in a change of the new community, based on production in the agricultural sector (crops), the old community which had various productions (agriculture, fisheries, trade), and the old community which was suppressed by the state and capital. This caused the rupture of diverse elite groups, scrolling through the resource bases. The cost of which could be said to alter the various position in the society. This resulted in people in the countryside seeking to move up their economic status. Besides, market and state in all levels, from national to local, has firmly tethered relationships with people as a bargaining tool in the daily life. Market system also created a horizontal relationship in the form of same resource production networks, becoming the vital relationship which directed the possible reproduction. Local people can use both formal and informal social institutions to support, drive and negotiate with communities in two forms: first, the top-to-bottom democracy on the bottom, based on decentralization through democratic elections, and second, the bottom-to-top, resulted from a combination of networks and locals negotiating with authorities to readjust social relationship, economic, political and social identification by various negotiations such as collaboration, resistance and giving opinions both in front and behind. At the same time, the emotional structure of people in the study area of economic dimensions has a different way of thinking and feeling commercial considerations. In other words, the pursuit of profit and social networks was achieved to seek for economic, political and social opportunities. As a result, living life and running for activities could become more smooth. This means that political elections are not only ballot paper drops and

representative selections , it also guarantees the opportunities to operate economic affairs and identify oneself in public. Finally, the democratic procedure is not just a form alone. It also welcomes citizens to comment, participate and inspect the abuse of authority so as to present their social existences freely and create opportunities for daily life .